

1. Foametea din 1946–1947 în Basarabia: memorie orală, experiențe comunitare și valorificare educațională

Scopul cercetării: Analiza experiențelor individuale, familiale și comunitare legate de foametea din 1946–1947 din Basarabia, prin documentarea și examinarea critică a mărturiilor orale, în vederea recuperării memoriei victimelor, înțelegerii mecanismelor de supraviețuire și valorificării surselor istorice în educația noilor generații.

Rezultate așteptate: Vor fi identificate și colectate, prin interviuri de istorie orală, mărturii ale supraviețuitorilor, descendenților și membrilor comunităților afectate, cu diferențierea experiențelor directe de relatările transmise între generații. Înregistrările audio-video vor fi transcrise, contextualizate și confruntate cu documentele de arhivă și literatura de specialitate, pentru a evidenția impactul foametei asupra familiilor și comunităților și modul de păstrare a memoriei acesteia. Cercetarea va constitui o arhivă tematică documentată și va genera un volum de mărturii și materiale video cu valoare istorică și educațională, cu respectarea consimțământului și protejarea datelor personale. Pe baza rezultatelor vor fi formulate recomandări pentru utilizarea surselor de istorie orală în învățământul general, adaptate vârstei elevilor și orientate spre analiza critică a surselor și înțelegerea dimensiunii umane a evenimentelor.

2. Deportările din Basarabia: memorie orală, impact social și valorificare educațională

Scopul cercetării: Analiza experiențelor victimelor deportărilor din Basarabia, ale descendenților acestora și ale comunităților afectate, prin documentarea și valorificarea critică a mărturiilor orale, în vederea înțelegerii impactului represiunilor sovietice asupra destinului individuale, familiilor și memoriei colective și a integrării rezultatelor în educația istorică.

Rezultate așteptate: Vor fi realizate interviuri cu supraviețuitori ai deportărilor, descendenți și martori, pentru completarea surselor existente și documentarea experiențelor de deportare, a condițiilor de viață, a revenirii și a reintegrării în comunitate. Mărturiile vor fi înregistrate, transcrise și analizate în raport cu documentele de arhivă și cercetările istorice, distingând memoria directă de cea transmisă în familie. Vor fi evidențiate consecințele sociale și familiale și modalitățile de transmitere a memoriei între generații. Cercetarea va genera o arhivă digitală de istorie orală, un volum tematic și materiale video documentare, cu respectarea consimțământului și protejarea datelor personale. Pe această bază vor fi elaborate recomandări pentru utilizarea mărturiilor în activitățile didactice și extrașcolare, în scopul dezvoltării gândirii istorice și al educației pentru demnitate umană și respectarea drepturilor omului.

3. Războiul pentru Apărarea Independenței și Integrității Teritoriale a Republicii Moldova din 1992: memorie orală, experiențe umane și valorificare educațională

Scopul cercetării: Analiza dimensiunii umane, civice și istorice a războiului din 1992, prin documentarea mărturiilor veteranilor, participanților direcți, familiilor acestora și civililor afectați, în vederea păstrării memoriei participanților și victimelor și a valorificării experiențelor documentate în educația istorică și civică a elevilor.

Rezultate așteptate: Vor fi colectate și înregistrate mărturii ale veteranilor, combatanților, membrilor familiilor acestora, civililor afectați și altor martori, cu evidențierea diversității experiențelor și a consecințelor asupra vieții individuale și comunitare. Relatările vor fi transcrise, contextualizate și confruntate cu documentele oficiale, sursele de arhivă și literatura de specialitate, pentru delimitarea faptelor documentate de percepțiile și interpretările personale. Cercetarea va genera o arhivă tematică de mărturii orale, un volum dedicat memoriei participanților și victimelor și materiale video cu valoare documentară, cu respectarea consimțământului și protejarea datelor personale. Pe baza constatărilor vor fi formulate recomandări privind utilizarea acestor resurse în învățământul general, adaptate vârstei elevilor și orientate spre înțelegerea evenimentelor, responsabilitate civică, respectarea demnității umane și cultivarea păcii.

4. Învățământul simultan: provocări de organizare, progresul elevilor și soluții pentru creșterea eficienței

Scopul cercetării: Evaluarea eficienței învățământului simultan prin analiza condițiilor de organizare și predare, a progresului în învățare și a dezvoltării competențelor elevilor, în vederea fundamentării unor soluții pedagogice și manageriale care să îmbunătățească rezultatele educaționale și să asigure oportunități echitabile de învățare.

Rezultate așteptate: Vor fi analizate organizarea claselor combinate, distribuirea timpului didactic, diferențierea sarcinilor, alternarea activităților ghidate cu cele independente, învățarea colaborativă și resursele disponibile, pe baza datelor instituționale, a observațiilor la clasă și a consultării profesorilor, elevilor și părinților. Va fi evaluat progresul elevilor în raport cu nivelul inițial și cerințele curriculare, inclusiv prin comparație cu elevi din clase organizate separat, în contexte socioeducaționale comparabile. Cercetarea va identifica avantajele, limitele și nevoile de pregătire și sprijin ale cadrelor didactice. Pe această bază vor fi elaborate și validate prin aplicare experimentală modele de planificare pentru clase combinate, resurse pentru predarea diferențiată, instrumente de monitorizare a progresului individual și un program de formare a profesorilor. Vor fi formulate recomandări privind condițiile de organizare și sprijinul necesar pentru eficientizarea învățământului simultan.

5. Leadershipul educațional și utilizarea datelor în instituțiile de învățământ general: practici manageriale, capacități și direcții de dezvoltare

Scopul cercetării: Analiza modului în care echipele manageriale și cadrele didactice utilizează datele pentru îmbunătățirea învățării, gestionarea resurselor și monitorizarea progresului elevilor, în vederea formulării unor soluții care să consolideze leadershipul educațional și luarea deciziilor bazate pe dovezi la nivel instituțional.

Rezultate așteptate: Vor fi identificate tipurile și sursele de date utilizate de instituții, calitatea și accesibilitatea acestora și modul în care constatările sunt integrate în planificarea, implementarea și evaluarea intervențiilor educaționale. Pe baza analizei documentelor instituționale, a chestionarelor și interviurilor cu manageri și profesori, vor fi evaluate competențele de interpretare a datelor și mecanismele de colaborare în luarea deciziilor. Cercetarea va examina barierele tehnice și organizaționale, protecția datelor și sarcina administrativă asociată colectării și raportării. Practicile identificate vor fi comparate cu modele relevante de management educațional, din perspectiva aplicabilității în școlile din Republica Moldova. Pe baza rezultatelor vor fi propuse indicatori esențiali, instrumente de analiză și monitorizare și recomandări pentru corelarea deciziilor manageriale cu nevoile elevilor, fără multiplicarea raportărilor, precum și direcții de formare a echipelor manageriale.

6. Prevenirea bullyingului în instituțiile de învățământ general: eficiența intervențiilor și consolidarea climatului școlar

Scopul cercetării: Evaluarea strategiilor și mecanismelor de prevenire și intervenție în cazurile de bullying și a relației acestora cu siguranța și climatul școlar, în vederea fundamentării unor măsuri coordonate care să protejeze elevii, să reducă manifestările de bullying și să consolideze relațiile bazate pe respect în comunitatea școlară.

Rezultate așteptate: Vor fi analizate formele și contextele de manifestare a bullyingului, inclusiv în mediul digital, modalitățile de identificare și raportare și răspunsul instituțiilor, pe baza datelor disponibile și a consultării confidențiale a elevilor, profesorilor, părinților și specialiștilor. Cercetarea va evalua aplicarea măsurilor de prevenire, intervenție și sprijin ulterior, colaborarea dintre actorii implicați și barierele care favorizează neraportarea sau repetarea incidentelor. Vor fi examinate relațiile dintre practicile instituționale, siguranța psihologică, sentimentul de apartenență și încrederea elevilor în mecanismele de protecție. Rezultatele vor fi comparate cu practici relevante de prevenire și intervenție, iar pe această bază vor fi propuse instrumente de monitorizare a climatului școlar, proceduri de răspuns și recomandări pentru sprijinirea copiilor implicați, formarea personalului și implicarea familiilor, adaptate vârstei elevilor și contextului instituțional.

7. Autoevaluarea instituțională și reducerea inegalităților educaționale: capacitatea de diagnostic, intervenții și monitorizarea progresului

Scopul cercetării: Evaluarea capacității proceselor de autoevaluare instituțională de a identifica inegalitățile privind accesul, participarea și rezultatele învățării și de a fundamenta intervenții pedagogice și manageriale, în vederea consolidării unui mecanism de diagnostic și monitorizare orientat spre reducerea disparităților dintre elevi.

Rezultate așteptate: Vor fi analizate instrumentele și practicile de autoevaluare, datele utilizate și modul în care instituțiile identifică grupurile de elevi care întâmpină dificultăți și stabilesc prioritățile de intervenție. Cercetarea va examina diferențele de participare și progres în funcție de contextul socioeconomic, mediul de reședință și nevoile educaționale, cu respectarea confidențialității și evitarea stigmatizării. Prin analiza documentelor instituționale și a studiilor de caz, vor fi evaluate legătura dintre diagnosticul intern și intervențiile aplicate, precum și rezultatele acestora asupra învățării, frecvenței și riscului de abandon. Pe baza constatărilor va fi elaborată și pilotată o matrice de indicatori de echitate, însoțită de instrumente pentru interpretarea datelor, stabilirea măsurilor și monitorizarea progresului. Vor fi formulate recomandări pentru integrarea acestor instrumente în autoevaluare și în planurile de dezvoltare instituțională.

8. Reorganizarea rețelei școlare: efecte asupra învățării, echității educaționale și comunităților rurale

Scopul cercetării: Evaluarea efectelor reorganizării rețelei școlare asupra progresului elevilor, adaptării socioemoționale și accesului la educație de calitate, precum și asupra rolului școlii în comunitățile rurale, în vederea fundamentării unor măsuri de organizare și sprijin care să asigure continuitatea parcursului educațional și reducerea inegalităților.

Rezultate așteptate: Vor fi analizate experiențele transferului elevilor din școli mici în școli de circumscripție, pe baza datelor privind rezultatele învățării, frecvența, participarea la activități și accesul la servicii de sprijin, precum și a consultării elevilor, familiilor, profesorilor și autorităților responsabile. Evoluțiile vor fi examinate în raport cu situația anterioară reorganizării și, în măsura disponibilității datelor, cu instituții din contexte comparabile. Cercetarea va identifica beneficiile și dificultățile asociate transportului, adaptării la noul colectiv, climatului școlar și relațiilor cu familia și comunitatea. Vor fi analizate modele de centre educaționale și modalități de valorificare a infrastructurii pentru activități educaționale și comunitare. Pe această bază vor fi elaborate instrumente pentru monitorizarea integrării elevilor transferați și recomandări operaționale privind organizarea transportului, sprijinul pedagogic și socioemoțional și colaborarea cu comunitățile, aplicabile școlilor și structurilor teritoriale de administrare a educației.

9. Profesorii debutanți în învățământul general: alegerea carierei, inserția profesională și retenția

Scopul cercetării: Analiza factorilor care determină absolvenții să aleagă cariera didactică și să se angajeze în școală, a provocărilor întâmpinate în perioada inserției profesionale și a condițiilor care influențează rămânerea în instituție și în profesie, în vederea fundamentării unor măsuri eficiente de atragere, integrare și retenție a profesorilor debutanți.

Rezultate așteptate: Vor fi analizate parcursurile absolvenților programelor de formare a cadrelor didactice și ale profesorilor aflați în primii ani de activitate, pe baza datelor disponibile, a chestionarelor și a interviurilor, inclusiv cu persoane care nu s-au angajat în școală sau au părăsit profesia. Cercetarea va identifica rolul motivației, practicii pedagogice, salarizării, facilităților de sprijin și oportunităților de dezvoltare profesională în alegerea carierei și a instituției. Vor fi examinate dificultățile privind gestionarea clasei, predarea și evaluarea, relațiile cu elevii, părinții și colegii și volumul de muncă, precum și contribuția mentoratului, climatului școlar și leadershipului la integrare. Vor fi diferențiate motivele rămânerii în instituție, ale transferului și ale părăsirii profesiei. Pe baza constatărilor și a practicilor relevante vor fi formulate recomandări pentru programele de inserție și mentorat, măsurile de sprijin și practicile manageriale, adaptate contextelor instituționale și teritoriale.

10. Predarea limbii române în contexte multilingve: competențe lingvistice, sprijin educațional și integrarea elevilor alolingvi și refugiați

Scopul cercetării: Evaluarea politicilor, practicilor de predare și mecanismelor de sprijin pentru dezvoltarea competențelor de limba română ale elevilor alolingvi și refugiați, în vederea identificării condițiilor care favorizează participarea la educație și integrarea sociolingvistică și a formulării unor măsuri de îmbunătățire a pregătirii profesorilor și a sprijinului lingvistic.

Rezultate așteptate: Vor fi analizate nivelurile inițiale și progresul competențelor de limba română, oportunitățile de utilizare a limbii în școală și în afara acesteia și dificultățile întâmpinate de elevi în contexte multilingve. Pe baza datelor de evaluare, a observațiilor didactice și a consultării elevilor, profesorilor și familiilor, va fi examinată relevanța practicilor de predare, a resurselor și a programelor de sprijin pentru nevoile lingvistice ale diferitelor grupuri. Cercetarea va identifica nevoile de formare inițială și continuă ale profesorilor de limba română și condițiile de colaborare cu profesorii altor discipline. Vor fi analizate modele de sprijin lingvistic din contexte comparabile, din perspectiva adaptării la Republica Moldova. Pe baza rezultatelor vor fi propuse instrumente de diagnostic și monitorizare a progresului, intervenții diferențiate și recomandări pentru îmbunătățirea formării profesorilor și a politicilor de integrare sociolingvistică a elevilor alolingvi și refugiați.

11. Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul preșcolar și gimnazial: experiențe, progrese și bariere în asigurarea incluziunii

Scopul cercetării: Analiza experiențelor de integrare a copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul preșcolar și gimnazial, prin evaluarea accesului, participării, dezvoltării competențelor și adaptării socioemoționale, în vederea identificării progreselor, a barierelor și a soluțiilor necesare pentru îmbunătățirea practicilor incluzive și a serviciilor de sprijin.

Rezultate așteptate: Vor fi analizate experiențele copiilor, familiilor, cadrelor didactice, managerilor și specialiștilor implicați, pe baza interviurilor, observațiilor și a datelor privind participarea și progresul individual. Cercetarea va evalua măsura în care adaptările curriculare, planurile educaționale individualizate și serviciile de sprijin răspund nevoilor copiilor și contribuie la învățare, autonomie, relații cu colegii și sentimentul de apartenență. Vor fi examinate accesibilitatea mediului, pregătirea personalului, colaborarea dintre instituție, familie și specialiști și barierele legate de discriminare, izolare sau participare limitată la activități. Analiza va diferenția particularitățile și nevoile de sprijin la nivel preșcolar și gimnazial, fără a reduce aprecierea progresului la rezultatele academice. Pe baza constatărilor vor fi identificate practici eficiente și elaborate studii de caz, instrumente de monitorizare a progresului individual și recomandări pentru adaptarea activităților, coordonarea sprijinului multidisciplinar și îmbunătățirea incluziunii la cele două niveluri.

12. Atestarea cadrelor didactice în învățământul general: relevanța criteriilor, evaluarea competențelor și calitatea predării

Scopul cercetării: Evaluarea relevanței criteriilor și procedurilor de atestare a cadrelor didactice în raport cu competențele profesionale demonstrate și calitatea activității la clasă, în vederea formulării unor soluții care să echilibreze recunoașterea formării profesionale cu evaluarea practicilor didactice și a contribuției acestora la progresul elevilor.

Rezultate așteptate: Vor fi analizate criteriile, procedurile și dovezile utilizate în atestare, cu accent pe rolul creditelor de formare, al portofoliului și al evaluării activității didactice. Pe baza documentelor, chestionarelor și interviurilor cu profesori, manageri și evaluatori, cercetarea va identifica limitele mecanismului actual, sarcina administrativă și măsura în care evaluarea sprijină dezvoltarea profesională. Vor fi comparate modele europene de evaluare și recunoaștere a competențelor, inclusiv utilizarea observației la clasă, a reflecției profesionale și a dovezilor privind progresul elevilor, interpretate în raport cu nivelul inițial și contextul educațional. Pe această bază vor fi propuse criterii și instrumente pentru aprecierea calității predării, modalități de pregătire a evaluatorilor și recomandări privind îmbunătățirea atestării, cu asigurarea transparenței, consecvenței evaluării și a legăturii cu nevoile de formare ale cadrelor didactice.

13. Impactul învățământului dual asupra dezvoltării economiei naționale din Republica Moldova: eficiență economică, competitivitate și dezvoltarea capitalului uman

Scopul cercetării: Evaluarea impactului sistemului de învățământ dual asupra dezvoltării economiei naționale din Republica Moldova, prin analiza eficienței economice și financiare a implementării acestuia, a contribuției la creșterea competitivității întreprinderilor și a rolului său în dezvoltarea capitalului uman, reducerea deficitului de forță de muncă calificată și corelarea formării profesionale cu necesitățile pieței muncii, în vederea identificării unor mecanisme eficiente de dezvoltare și extindere a sistemului.

Rezultate așteptate: Va fi realizată o analiză a costurilor și beneficiilor asociate implementării învățământului dual pentru instituțiile de învățământ profesional tehnic și agenții economici participanți, inclusiv din perspectiva utilizării resurselor publice și private. Cercetarea va evalua contribuția învățământului dual la dezvoltarea competențelor profesionale, integrarea absolvenților pe piața muncii, creșterea productivității întreprinderilor și reducerea discrepanțelor dintre cererea și oferta de competențe. Vor fi identificate principalele avantaje, constrângeri și factori care influențează implicarea agenților economici, precum și bunele practici naționale și internaționale privind organizarea parteneriatelor dintre mediul de afaceri și instituțiile de învățământ profesional tehnic. Pe baza rezultatelor obținute, vor fi formulate recomandări de politici publice privind eficientizarea mecanismelor de finanțare și stimulare a participării agenților economici, îmbunătățirea cadrului de cooperare instituțională și extinderea învățământului dual în sectoarele prioritare ale economiei naționale.

14. Corelarea programelor de formare profesională tehnică cu cerințele pieței muncii: evaluarea relevanței competențelor și recomandări de politici publice

Scopul cercetării: Evaluarea gradului de corelare a programelor de formare profesională tehnică din Republica Moldova cu cerințele actuale și de perspectivă ale pieței muncii, prin analiza relevanței competențelor formate, a mecanismelor de identificare a necesităților angajatorilor și a implicării partenerilor sociali în elaborarea, actualizarea și implementarea programelor de studii, în vederea formulării unor soluții care să sporească relevanța formării profesionale, angajabilitatea absolvenților și capacitatea sistemului de învățământ profesional tehnic de a răspunde transformărilor economice, tehnologice și digitale.

Rezultate așteptate: Va fi realizată o analiză a gradului de corelare dintre programele de formare profesională tehnică, calificările acordate și competențele solicitate de angajatori, cu evidențierea discrepanțelor existente și a domeniilor în care se înregistrează cele mai mari decalaje între oferta educațională și cererea de pe piața muncii. Cercetarea va examina mecanismele și instrumentele utilizate pentru anticiparea necesarului de competențe, implicarea agenților economici și a partenerilor sociali în dezvoltarea și actualizarea programelor de formare, precum și eficiența cooperării dintre instituțiile de învățământ profesional tehnic și mediul economic. Vor fi analizate bunele practici europene privind adaptarea curriculumului la evoluțiile pieței muncii, integrarea competențelor digitale și verzi și utilizarea abordărilor bazate pe rezultate ale învățării. Pe baza datelor colectate de la instituțiile de învățământ, angajatori și absolvenți, precum și a analizei cadrului normativ și metodologic național și european, vor fi formulate recomandări de politici publice privind îmbunătățirea mecanismelor de actualizare a programelor de formare profesională, consolidarea rolului partenerilor sociali și instituirea unor instrumente de monitorizare a relevanței calificărilor și a inserției profesionale a absolvenților.

15. Evaluarea eficienței, echității și funcționalității educației incluzive în învățământul superior: studiu empiric pentru fundamentarea și optimizarea politicilor educaționale bazate pe cercetări științifice.

Scopul cercetării: Evaluarea modului în care politicile și măsurile de educație incluzivă sunt implementate în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova, utilizarea eficientă a resurselor, asigurarea egalității de șanse și funcționarea mecanismelor instituționale de sprijin. Cercetarea va fundamenta empiric propuneri pentru îmbunătățirea accesului la studii al candidaților și a parcursului academic al studenților cu cerințe educaționale speciale și/sau dizabilități.

Rezultate așteptate: Vor fi analizate cadrul normativ aplicabil, responsabilitățile instituționale și practicile privind organizarea educației incluzive. Vor fi examinate datele instituționale. Vor fi aplicate chestionare și realizate interviuri cu beneficiarii și cu personalul implicat. Cercetarea va identifica barierele care afectează admiterea, participarea la procesul educațional, progresul academic și finalizarea studiilor. Vor fi examinate accesibilitatea, adaptarea rezonabilă și adecvarea metodelor de predare și evaluare la necesitățile individuale.

Cercetarea va examina concordanța cadrului normativ și a practicilor instituționale cu obligațiile prevăzute de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Vor fi analizate, în special, Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități și Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale. Va fi analizată și corelarea cadrului normativ și a practicilor instituționale cu dispozițiile relevante ale acquis-ului UE și cu obiectivele politicilor europene privind educația, egalitatea de șanse și incluziunea. Analiza va permite identificarea lacunelor normative și instituționale. Practicile instituționale analizate vor fi comparate cu practici europene și internaționale relevante. Vor fi examinate posibilitățile de adaptare a practicilor europene și internaționale la condițiile naționale. Constatările cercetării vor fi sintetizate într-un raport de evaluare. Rezultatele cercetării vor fundamenta elaborarea unui set de indicatori de monitorizare și formularea unor recomandări privind îmbunătățirea reglementărilor, alocarea resurselor și consolidarea capacității instituționale.

16. Analiza corelației dintre tendințele pieței muncii și planificarea comenzii de stat: Modele de prognoză (5-10 ani) pentru eficientizarea planificării capitalului uman în sectorul socio-economic din Republica Moldova.

Scopul cercetării: Evaluarea și fundamentarea științifico-aplicativă a mecanismelor de corelare dintre dinamica pieței muncii și planificarea comenzii de stat pentru pregătirea cadrelor în învățământul superior, prin dezvoltarea și implementarea unor modele statistice, matematice și econometrice de prognoză pe termen mediu și lung (5–10 ani), destinate optimizării planificării capitalului uman în sectorul socio-economic din Republica Moldova.

Rezultate așteptate: Vor fi analizate decalajele structurale și identificarea dezechilibrelor existente între cererea de competențe pe piața muncii din Republica Moldova și oferta educațională finanțată prin comanda de stat, cauza contradicției dintre problema angajării în specialitatea/domeniul absolvit, pe de o parte, și insuficiența cadrelor în majoritatea sectoarelor socio-economice din Republica Moldova. Deci, va fi elaborat un Studiu diagnostic complex al dezechilibrelor dintre oferta de absolvenți finanțați de la bugetul de stat și rata de angajare a acestora pe piața muncii din Republica Moldova în ultimul deceniu. La fel, va fi elaborat și validat un model econometric multidimensional de prognoză (pe 5–10 ani) care să integreze variabile demografice, migraționale, tendințe de digitalizare/automatizare și vectori de dezvoltare economică națională, în vederea minimizării risipei de resurse bugetare prin redirecționarea fondurilor publice către specialități cu valoare adăugată ridicată și deficit real de cadre. Astfel, vor fi proiectate scenarii prospective de evoluție a pieței muncii: pesimist, moderat și optimist privind necesarul de capital uman până în anii 2031–2036, defalcate pe sectoare cheie (de ex. IT, agricultură, sănătate, educație, inginerie, energie verde). Rezultatele finale ale cercetării vor reprezenta o fundamentare științifică a deciziilor de politică publică: formularea unui set de recomandări pentru Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

17. Mecanisme de evaluare a performanțelor profesorilor din universități

Scopul cercetării: Analiza, actualizarea și dezvoltarea unui cadru general de evaluare a performanțelor cadrelor didactice din universități, capabil să măsoare obiectiv activitatea didactică, de cercetare științifică, metodică și managerială, contribuind direct la creșterea calității procesului de formare profesională și la motivarea profesorilor.

Rezultatele așteptate: Va fi analizat cadrul normativ, evaluate politicile naționale, regulamentele universitare referitoare la evaluarea cadrelor didactice; va fi realizat un studiu comparativ pentru identificarea celor mai bune practici internaționale și naționale; va fi diagnosticat sistemul actual cu determinarea percepțiilor profesorilor, studenților și managementului academic privind corectitudinea, transparența și utilitatea mecanismelor de evaluare existente; vor fi elaborați indicatori de performanță – o grilă de evaluare (a predării, producției științifice, proiectelor de cercetare, activității administrative și vizibilității academice); vor fi stabilite măsuri privind digitalizarea, transparentizarea și conectarea evaluării de sistemele de motivare (financiară și non-financiară). Elaborarea unui Ghid de recomandări pentru managementul universitar: măsuri destinate conducerii universitare pentru creșterea transparenței și reducerea subiectivismului în evaluare, care să conțină strategii clare prin care rezultatele evaluării sunt legate de promovarea în carieră, acordarea de premii/bonificații financiare, sau stabilirea planurilor de dezvoltare profesională individuală.

18. Recomandări de politici privind alinierea programelor de studii la cerințele pieței muncii

Scopul cercetării: Analiza decalajelor structurale dintre cererea de pe piața muncii și oferta sistemului de învățământ superior și elaborarea unui pachet integrat de măsuri și recomandări de politici publice menite să modernizeze curriculumul și să crească angajabilitatea absolvenților.

Rezultate așteptate: Va fi identificat deficitul de competențe (*skills gap*), vor fi evaluate cerințele actuale și de perspectivă ale angajatorilor (competențe tehnice, digitale, soft skills); la fel, va fi evaluată oferta educațională actuală (Comanda de stat); vor fi analizate programele de studii superioare existente pentru a vedea în ce măsură conținutul lor reflectă realitățile economice și dinamica pieței. Implicit, se va analiza cadrul normativ și instituțional referitor la diagnosticarea mecanismelor actuale de colaborare dintre mediul academic și mediul de afaceri. Se vor examina bunele practici internaționale, inclusiv, vor fi recomandate anumite modele de succes (învățământul dual, sistemele de monitorizare a traseului profesional al absolvenților). Va fi elaborat un set de recomandări pentru actualizarea Planului-cadru pentru învățământul superior; modernizare curriculară; crearea Consiliilor sectoriale profesionale pentru identificarea nevoilor de formare; actualizarea cadrului legislativ și fiscal pentru stimularea companiilor care investesc în stagii de practică, în învățământul dual și angajează tinerii în primul an după absolvire.

19. Evaluarea și finanțarea bazată pe performanță în cercetare și inovare din Republica Moldova: practici actuale, impact și perspective de dezvoltare

Scopul cercetării: Analiza sistemului de evaluare a activităților de cercetare și inovare și a mecanismelor de finanțare bazată pe performanță, precum și a impactului acestora asupra calității cercetării, productivității științifice și competitivității la nivel individual, instituțional și național, în vederea formulării unor soluții care să asigure o evaluare obiectivă și relevantă și o alocare a resurselor care să echilibreze performanța cantitativă cu cea calitativă.

Rezultate așteptate: Vor fi analizate criteriile, procedurile și calitatea proceselor de evaluare și expertiză aplicate la nivel național, precum și modelele actuale de finanțare bazată pe performanță din instituțiile de cercetare și învățământ superior, cu accent pe legătura dintre rezultatele evaluării și alocarea resurselor. Cercetarea va identifica efectele acestor mecanisme asupra cercetătorilor și instituțiilor, inclusiv riscurile, precum accentul pe cantitate în detrimentul calității, și va examina cadrul legal european și național în domeniu. Rezultatele vor fi comparate cu practicile din țări europene cu profil similar Republicii Moldova, inclusiv cu principiile reformei evaluării cercetării promovate la nivel european (CoARA), iar pe această bază vor fi formulate recomandări aplicabile la nivel național și instituțional pentru modernizarea sistemului de evaluare și optimizarea finanțării bazate pe performanță.

20. Proprietatea intelectuală, inovarea și transferul de cunoștințe în învățământul superior: competențe, practici și alinierea la standardele UE.

Scopul cercetării: Evaluarea nivelului de cunoaștere și a capacității personalului administrativ, științifico-didactic și de cercetare din învățământul superior în gestionarea drepturilor de proprietate intelectuală și în desfășurarea activităților de inovare și transfer de cunoștințe, în vederea formulării unor propuneri care să sporească performanța și competitivitatea acestuia, să stimuleze participarea la activități de inovare și transfer tehnologic și să alinieze dezvoltarea competențelor la cerințele pieței naționale și ale programelor europene.

Rezultate așteptate: Va fi evaluată capacitatea instituțională în domeniul proprietății intelectuale, al inovării și al transferului de cunoștințe pe grupuri țintă: cadre didactice, cercetători și personal administrativ, iar constatările vor fi sintetizate într-un raport de analiză privind nivelul național de cunoaștere și aplicare a acestor activități, inclusiv a transferului tehnologic. Cercetarea va identifica decalajele dintre competențele existente și cerințele pieței și ale programelor UE și va analiza bunele practici din țări de referință precum Estonia, Țările de Jos și Spania și altele, din perspectiva adaptării lor la contextul național. Pe această bază vor fi elaborate recomandări privind consolidarea capacității profesionale a organizațiilor din domeniile cercetării și inovării (ODCI) și optimizarea proceselor la nivel instituțional și național, precum și propuneri de armonizare a legislației naționale cu standardele UE în domeniul proprietății intelectuale, inovării și transferului tehnologic.

21. Transformarea digitală și utilizarea inteligenței artificiale în instituțiile de învățământ superior și de cercetare din Republica Moldova: nivel de maturitate, practici responsabile și direcții de dezvoltare

Scopul cercetării: Evaluarea gradului de digitalizare a proceselor administrative, academice și de cercetare din instituțiile de învățământ superior și de cercetare din Republica Moldova, inclusiv a nivelului de cunoaștere și a gradului de responsabilitate cu care personalul utilizează instrumentele de inteligență artificială, în vederea identificării lacunelor existente și a formulării unor direcții de dezvoltare și recomandări metodologice care să asigure o transformare digitală eficientă și o utilizare etică și transparentă a IA, aliniate la bunele practici europene.

Rezultate așteptate: Va fi analizat impactul politicilor adoptate în ultimii ani și va fi determinat nivelul de maturitate digitală al instituțiilor în domeniile managementului academic, serviciilor pentru studenți, proceselor interne și activităților de cercetare. Pe baza datelor colectate prin chestionare și interviuri, cercetarea va evalua nivelul de cunoaștere și gradul de utilizare a instrumentelor digitale și de inteligență artificială în rândul cadrelor didactice, cercetătorilor și personalului administrativ, cu accent pe utilizarea IA în scrierea, evaluarea și implementarea activităților de cercetare. Vor fi identificate principalele bariere tehnologice, instituționale, legislative și de competență și va fi examinat cadrul legal și metodologic european și național privind digitalizarea și utilizarea IA în educație și cercetare. Pe baza constatărilor vor fi propuse un set de indicatori pentru monitorizarea transformării digitale și recomandări de politici, investiții și gestionare responsabilă a instrumentelor IA, aplicabile la nivel național și instituțional.

22. Cariera în cercetare și migrația cercetătorilor din Republica Moldova: atractivitate, retenție și reintegrare

Scopul cercetării: Analiza condițiilor de dezvoltare a carierei în cercetare din Republica Moldova și a factorilor care determină plecarea, rămânerea sau revenirea cercetătorilor, în vederea formulării unor măsuri care să sporească atractivitatea profesiei, să asigure reînnoirea generațională a comunității științifice și să valorifice potențialul diasporei științifice.

Rezultate așteptate: Va fi realizat un profil al comunității științifice naționale pe criterii de vârstă, domeniu, gen, statut profesional și mobilitate, pe baza datelor statistice și instituționale disponibile. Cercetarea va identifica, prin chestionare și interviuri cu cercetători activi, tineri cercetători și membri ai diasporei științifice, factorii care influențează alegerea, menținerea sau abandonarea carierei în cercetare, inclusiv salarizarea, infrastructura, sarcina administrativă și perspectivele de avansare. Vor fi analizate politicile și instrumentele europene de atragere și retenție a cercetătorilor, precum principiile Cartei Europene a Cercetătorului, iar pe această bază vor fi elaborate recomandări privind dezvoltarea carierei științifice și mecanisme de colaborare cu diaspora științifică.

23. Participarea Republicii Moldova la programele europene de cercetare și inovare: performanțe, bariere și potențial de creștere

Scopul cercetării: Evaluarea participării instituțiilor și cercetătorilor din Republica Moldova la programele-cadru ale UE pentru cercetare și inovare, în special la Orizont Europa, în vederea identificării factorilor care limitează rata de participare și de succes și a formulării unor soluții pentru integrarea mai profundă a comunității științifice naționale în Spațiul European de Cercetare.

Rezultate așteptate: Va fi analizată evoluția participării Republicii Moldova la programele-cadru europene, pe baza datelor privind propunerile depuse, proiectele câștigate, rolurile asumate în consorții, domeniile acoperite și finanțarea atrasă. Cercetarea va identifica barierele instituționale, administrative, financiare și de competență care afectează pregătirea și implementarea proiectelor și va evalua eficiența serviciilor naționale de sprijin, inclusiv a rețelei de puncte naționale de contact. Rezultatele vor fi comparate cu experiența unor țări asociate sau din regiune cu profil similar, iar pe baza lor vor fi formulate recomandări pentru creșterea ratei de participare și de succes.

24. Producția științifică a Republicii Moldova: volum, calitate, vizibilitate internațională și integritate academică

Scopul cercetării: Evaluarea volumului, calității și vizibilității internaționale a rezultatelor științifice produse în Republica Moldova, precum și a practicilor de publicare și de asigurare a integrității academice, în vederea formulării unor măsuri care să sporească impactul și recunoașterea internațională a cercetării naționale.

Rezultate așteptate: Va fi realizată o analiză bibliometrică a producției științifice naționale din ultimii ani, pe domenii și instituții, pe baza bazelor de date internaționale și a Registrului național al revistelor științifice, evidențiind dinamica publicațiilor, citările, coautoratul internațional și ponderea publicațiilor cu acces deschis. Cercetarea va analiza starea revistelor științifice naționale, practicile de publicare ale cercetătorilor și riscurile legate de integritatea academică, precum publicarea în reviste prădătoare și plagiatul. Pe baza rezultatelor vor fi formulate recomandări privind creșterea vizibilității internaționale a cercetării, consolidarea revistelor științifice naționale și întărirea mecanismelor de asigurare a integrității academice.

25. Alinierea sistemului național de statistică în educație din Republica Moldova la standardele Eurostat: provocări, lacune și direcții de reformă

Scopul cercetării: Evaluarea gradului de compatibilitate a sistemului statistic național din educație cu cerințele și metodologiile Eurostat, sub aspectul cadrului legal, al clasificărilor, al surselor de date și al indicatorilor produși, în vederea identificării lacunelor și formulării unor recomandări care să asigure alinierea deplină la sistemul statistic european și fundamentarea politicilor educaționale pe date comparabile la nivel internațional.

Rezultate așteptate: Va fi analizată producția statistică națională în domeniul educației, realizată de Biroul Național de Statistică, de Ministerul Educației și Cercetării și prin Sistemul Informațional de Management în Educație (SIME), prin raportare la cerințele Regulamentului (CE) nr. 452/2008 privind statisticile din domeniul educației și al învățării pe tot parcursul vieții, la colectarea comună de date UNESCO–OCDE–Eurostat (UOE) și la clasificările ISCED 2011 și ISCED-F 2013. Cercetarea va elabora o hartă a nealinierilor statistice (gap analysis) privind acoperirea, definițiile, nivelul de dezagregare, periodicitatea și calitatea datelor, inclusiv pentru indicatorii aferenți țintelor Spațiului European al Educației pentru 2030 și pentru datele provenite din Ancheta forței de muncă și Ancheta educației adulților. Vor fi examinate practicile statelor membre și ale țărilor candidate cu profil similar Republicii Moldova, iar pe această bază va fi propus un set de indicatori armonizați, însoțit de fișe metodologice, și vor fi formulate propuneri de ajustare metodologică și instituțională, inclusiv privind interoperabilitatea registrelor administrative și distribuția responsabilităților în fluxul de date. Pe baza constatărilor vor fi elaborate recomandări pentru integrarea deplină în sistemul statistic european, corelate cu cerințele capitolului 18 „Statistică” din procesul de negociere a aderării.

26. Alinierea sistemului național de statistică în cercetare din Republica Moldova la standardele Eurostat: provocări, lacune și direcții de reformă

Scopul cercetării: Evaluarea gradului de compatibilitate a sistemului statistic național din domeniul cercetării-dezvoltării și inovării cu cerințele și metodologiile Eurostat și OCDE, în vederea identificării lacunelor și formulării unor recomandări care să asigure alinierea deplină, comparabilitatea internațională a datelor și fundamentarea pe dovezi a politicilor de cercetare și inovare.

Rezultate așteptate: Va fi analizat modul în care sunt colectate, prelucrate și diseminate la nivel național datele privind cheltuielile pentru cercetare-dezvoltare (GERD) pe sectoare de execuție și surse de finanțare, personalul de cercetare-dezvoltare în echivalent normă întreagă, alocațiile bugetare publice pentru cercetare-dezvoltare (GBARD) și activitatea de inovare a întreprinderilor, prin raportare la Manualul Frascati, Manualul Oslo, Ancheta comunitară privind inovarea (CIS) și cerințele statistice europene în domeniu. Cercetarea va elabora o hartă a nealinierilor statistice (gap analysis) privind definițiile, clasificările pe domenii științifice (FORD) și pe obiective socio-economice (NABS), acoperirea sectorului de afaceri, periodicitatea și calitatea datelor și va evalua concordanța dintre datele Biroului Național de Statistică și datele administrative gestionate de Ministerul Educației și Cercetării și de Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare. Vor fi examinate practicile țărilor europene cu profil similar Republicii Moldova, iar pe această bază va fi propus un set de indicatori armonizați, compatibil cu Tabloul european de bord al inovării și cu indicatorii de monitorizare a Spațiului European de Cercetare. Pe baza constatărilor vor fi formulate propuneri de ajustare metodologică și instituțională și recomandări pentru integrarea deplină în sistemul statistic european.

27. Alinierea sistemului educațional din Republica Moldova la politicile și instrumentele Uniunii Europene: grad de convergență, decalaje și direcții de acțiune în contextul integrării europene

Scopul cercetării: Evaluarea gradului de convergență a sistemului educațional din Republica Moldova cu standardele, politicile și instrumentele educaționale ale Uniunii Europene, la nivelul cadrului legal, al documentelor de politici, al mecanismelor de implementare și al rezultatelor obținute, în vederea identificării decalajelor și formulării unor direcții de acțiune care să susțină îndeplinirea angajamentelor asumate în procesul de aderare și integrarea deplină în Spațiul European al Educației.

Rezultate așteptate: Va fi analizat gradul de transpunere și de aplicare în Republica Moldova a principalelor politici și instrumente ale UE în domeniul educației și formării, inclusiv cadrul strategic pentru Spațiul European al Educației (2021–2030), Recomandarea Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, Cadrul european al calificărilor, Europass, principiile Procesului de la Bologna, Planul de acțiune pentru educația digitală și instrumentele europene de asigurare a calității în învățământul profesional tehnic și superior. Cercetarea va măsura distanța dintre valorile naționale și țintele UE pentru 2030 privind participarea la educația timpurie, părăsirea timpurie a sistemului de educație și formare, nivelul scăzut al competențelor de bază și digitale, absolvirea învățământului terțiar, învățarea la locul de muncă și participarea adulților la învățare, pe baza datelor statistice naționale, a rezultatelor PISA și ale altor evaluări internaționale. Pe această bază va fi elaborat un indice compozit al convergenței pe dimensiuni de politică, iar rezultatele vor fi comparate cu experiența statelor membre care au aderat recent și a țărilor candidate cu profil similar. Vor fi formulate recomandări de politici și propuneri de ajustare legislativă și instituțională, corelate cu cerințele capitolului 26 „Educație și cultură” și cu prioritățile Strategiei de dezvoltare „Educația 2030”.

28. Evaluarea impactului politicilor publice și al mecanismelor de finanțare asupra dezvoltării sportului de performanță din Republica Moldova: eficiență, sustenabilitate și perspective de dezvoltare

Scopul cercetării: Analiza impactului politicilor publice, reformelor instituționale și mecanismelor de finanțare a sportului de performanță din Republica Moldova asupra rezultatelor sportive naționale și internaționale, dezvoltării federațiilor sportive, pregătirii sportivilor și eficienței utilizării resurselor publice, în vederea identificării unor modele sustenabile de organizare, finanțare și management al sportului, compatibile cu principiile și bunele practici europene.

Rezultate așteptate: Vor fi analizate evoluția politicilor publice și a investițiilor în sportul de performanță în perioada 2016–2026, mecanismele de distribuire a resurselor financiare către federațiile sportive, școlile sportive specializate și sportivi, precum și relația dintre finanțarea publică, dezvoltarea infrastructurii, calitatea procesului de pregătire și rezultatele obținute la competițiile europene, mondiale și olimpice/paralimpice. Cercetarea va evalua eficiența criteriilor de finanțare bazate pe performanță, identificând factorii care contribuie la obținerea rezultatelor sportive, disparitățile dintre ramurile de sport și eventualele dezechilibre în alocarea resurselor. Vor fi examinate efectele reformelor legislative și instituționale recente, ținând cont de perioada necesară pentru manifestarea impactului acestora, inclusiv asupra transparenței, autonomiei organizațiilor sportive și responsabilității manageriale. Rezultatele vor fi comparate cu modelele de finanțare și management sportiv din statele Uniunii Europene cu sisteme sportive și capacități economice comparabile. În baza constatărilor vor fi formulate recomandări pentru optimizarea finanțării publice, dezvoltarea unui sistem național de indicatori ai eficienței investițiilor și consolidarea unui model al sportului de performanță sustenabil, transparent și orientat spre rezultate pe termen lung.

29. Evaluarea eficienței lecției de educației fizice și a politicilor de promovare a activității fizice de masă în rândul copiilor și tinerilor din Republica Moldova: impact asupra sănătății, dezvoltării motrice și incluziunii sociale

Scopul cercetării: Evaluarea calității și eficienței sistemului de educație fizică și a programelor de promovare a activității fizice în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, precum și a impactului acestora asupra dezvoltării motrice, condiției fizice, sănătății și integrării sociale a copiilor și tinerilor, în vederea fundamentării unor politici educaționale și sportive bazate pe dovezi științifice, în concordanță cu recomandările Uniunii Europene și ale Organizației Mondiale a Sănătății.

Rezultate așteptate: Vor fi analizate organizarea și calitatea procesului de educație fizică în învățământul general, profesional tehnic și superior, conținuturile curriculare, competențele cadrelor didactice, condițiile materiale și accesul elevilor și studenților la activități fizice și sportive. Cercetarea va determina nivelul

activității fizice, al dezvoltării motrice și al condiției fizice în rândul copiilor și tinerilor, inclusiv diferențele în funcție de vârstă, sex, mediul de reședință, situația socioeconomică și dizabilitate. Vor fi evaluate relațiile dintre participarea la educația fizică și activitățile sportive extracurriculare, comportamentul sedentar, starea de sănătate și bunăstarea psihofizică, precum și eficiența colaborării dintre instituțiile de învățământ, școlile sportive, autoritățile publice și organizațiile sportive. Studiul va examina practicile europene privind alfabetizarea fizică (physical literacy), monitorizarea competențelor motrice și promovarea activității fizice pe parcursul întregii vieți. În baza rezultatelor vor fi propuse un sistem național de monitorizare a dezvoltării și condiției fizice a elevilor, instrumente standardizate de evaluare, măsuri de modernizare curriculară și programe de intervenție pentru creșterea participării la activități fizice, prevenirea sedentarismului și asigurarea accesului echitabil la educație fizică și sport.

30. Evaluarea impactului socioeconomic al politicilor de dezvoltare a sportului pentru toți și a infrastructurii sportive din Republica Moldova: accesibilitate, incluziune și dezvoltare durabilă

Scopul cercetării: Analiza impactului politicilor publice, investițiilor în infrastructura sportivă și programelor de promovare a sportului pentru toți asupra participării populației la activități fizice și sportive, incluziunii sociale, calității vieții și dezvoltării comunităților din Republica Moldova, în vederea fundamentării unui model de dezvoltare teritorială echilibrată, sustenabilă și accesibilă a sportului, conform priorităților Uniunii Europene privind sănătatea publică, coeziunea socială și dezvoltarea durabilă.

Rezultate așteptate: Vor fi analizate distribuția teritorială, starea, accesibilitatea și gradul de utilizare a infrastructurii sportive publice, inclusiv a sălilor și terenurilor sportive, bazinelor de înot, centrelor comunitare și altor facilități destinate practicării sportului. Cercetarea va evalua efectele investițiilor publice și ale programelor sportive naționale și locale asupra participării populației la activități fizice, cu accent pe comunitățile rurale, copiii și tinerii din familii vulnerabile, persoanele cu dizabilități și populația vârstnică. Rezultatele vor fi comparate cu politicile și practicile europene privind sportul comunitar, incluziunea, infrastructura sportivă durabilă și promovarea unui stil de viață activ. Pe această bază vor fi elaborate recomandări privind prioritizarea investițiilor, dezvoltarea unor mecanisme echitabile de finanțare, extinderea accesului populației la infrastructură și instituirea unui sistem de monitorizare a impactului socioeconomic al politicilor sportive la nivel național și local.